

УДК 657.375.1

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ: ВДОСКОНАЛЕНИЙ ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ ЯК ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

Ю. В. Домашенко, аспірант, НВНЗ «Національна академія статистики, обліку та аудиту», yulia_dv@i.ua

У статті досліджено еволюційний розвиток та етапи становлення інтегрованої звітності. Обґрунтовано необхідність побудови нової моделі фінансової звітності в Україні, в умовах переходу на МСФЗ та інтеграції українських підприємств у світову спільноту на підставі поєднання статистичної, соціальної, екологічної, фінансової та не фінансової звітності. Інтегровану звітність розглянуто як умову дотримання доктрини сталого розвитку та інструмент, який в найближчій перспективі забезпечить адекватну оцінку ефективності діяльності підприємств ХХІ століття зацікавленими сторонами ринкових відносин.

Ключові слова: інтегрована звітність, принципи звітності, сталий розвиток, фінансова звітність.

Постановка проблеми. Успішне функціонування підприємств в сучасних умовах потребує підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності на підставі удосконалення управління виробництвом, створення конкурентоздатної продукції та залучення інвестицій. Для цього необхідно створити таку інформаційну систему, яка здатна задовольнити запити всіх зацікавлених користувачів для обґрунтування та прийняття управлінських рішень, інструментом якої виступає фінансова звітність. Саме фінансова звітність повинна надавати повну, неупереджену та достовірну інформацію про поточний стан і результати функціонування підприємства та бути надійним джерелом аналітичних висновків щодо подальшого розвитку та визначення економічного потенціалу підприємства.

В умовах розвитку ринкових відносин ХХІ ст., які супроводжуються глобалізацією, зростанням населення, екологічними проблемами, дефіцитом ресурсів, зростанням політичної активності, а також необхідністю прозорості звітності підприємств, все частіше обговорюється питання про появу вдосконаленої звітності суб'єктів господарювання. Оскільки звичайна фінансова звітність часто не відображає реальну вартість сучасних підприємств і не дає цілісного уявлення про їх діяльність, відображаючи лише окремі аспекти, назріла необхідність появи і формування нової звітності, що отри-

мала назву інтегрована.

Ще в кінці 2010 року на Всесвітньому конгресі бухгалтерів і аудиторів, що проходив у Малайзії постало питання про необхідність зміни ставлення до функцій бухгалтерської служби і в цілому до ролі обліку і звітності в системі управління. Інструментом вирішення цієї проблеми, була запропонована, прийнята в більшості країн світу, концепція «сталого розвитку», яка полягає у розширенні спектру інформації, що включається в звітність підприємств і передбачає складання інтегрованої звітності. Це нове поняття в управлінні, метою якого вирішити значну кількість проблем, пов'язаних з оцінкою фінансового стану підприємства. Інтегрована звітність повинна містити не тільки показники, що характеризують фінансовий стан і фінансові результати діяльності підприємства, а й натуральні показники ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів, інформування користувачів звітності про рівень соціальної відповідальності її власників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дискусійні моменти та наукові проблеми складання фінансової звітності завжди перебувають у полі зору українських науковців. Значний вклад у їх розв'язання внесли О. Бородкін, Ф. Бутинець, Ю. Верига, А. Герасимович, С. Голов, Т. Давидок, В. Добровський, О. Зоріна, С. Зубілевич, О. Коробко, Р. Костирко, В. Костюченко,

Н. Малюга, Г. Нашкерська, В. Сопко, П. Хомин, Н. Ценклер, Л. Чижевська, В. Шевчук та інші [3 – 14].

Наукові підходи до формування фінансової звітності, обґрунтування сутності і взаємозв'язку елементів фінансової звітності, принципи її формування висвітлено в працях зарубіжних вчених: Л. Бернштейна, М. Ван Бреда, М. Кутера, В. Палія, Я. Соколова, Е. Хендріксена та інших [2; 10; 12; 15; 17]. Проте, попри наявність значної кількості запропонованих пропозицій з удосконалення та враховуючи подальші процеси глобалізації та інтеграції облікових систем, на сьогодні відсутня цілісна концепція формування фінансової звітності, що обмежує її якість та прозорість.

Формулювання мети статті. Метою даної роботи є дослідження еволюційного розвитку та етапів становлення інтегрованої звітності, обґрунтування необхідності побудови нової моделі фінансової звітності в Україні в умовах переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ).

Виклад основного матеріалу дослідження. Завершальний етап обробки обліково-аналітичної інформації полягає у формуванні звітності, яка являє собою систему взаємопов'язаних показників, що характеризують умови та результати фінансово-господарської діяльності підприємства або його складових елементів (напрямів бізнесу, проектів, структурних підрозділів, працівників і т.д.) за певний проміжок часу. Проте традиційна фінансова та управлінська звітність не здатна повністю забезпечити інформаційні потреби усіх зацікавлених користувачів унаслідок її складності, незрозумілості, недоступності тощо.

Глобальна фінансова криза 2008 – 2010 рр. виявила необхідність нової економічної моделі, яка могла б захистити підприємство, інвесторів, співробітників і суспільство від серії наступних все більш глибоких криз. Важливим елементом такої моделі розглядається інтегрована фінансова звітність, що повинна замінити існуючу. Один з аспектів критики існуючої або традиційної системи фінансової звітності полягає в тому, що зараз в ній не приділяється достатньо уваги

таким факторам, як ризик, стратегія, нагляд і стійкість підприємства.

Ідеологи нової моделі інтегрованої звітності припускають, що включення всіх цих не фінансових, але тим не менш критичних для функціонування підприємства компонентів у фінансову звітність дозволить поліпшити її якість і відобразити суттєвий вплив фактору навколишнього середовища, соціального і наглядового факторів (environmental, social and governance, ESG): тобто використання природних ресурсів, захисту прав людини і впливу підприємства на суспільні явища та зміни клімату. Нова модель розглядається як можливий спосіб отримання більш повної картини діяльності звітуючого підприємства, що відображає ризики і можливості та більш логічно погоджує єдино фактори ESG і фінансові результати [16].

Завдання такої концепції сформульовано наступним чином:

- задовольнити інформаційні потреби довгострокових інвесторів, показавши наслідки прийняття рішень в довгостроковій перспективі;
- відобразити взаємозв'язок між факторами ESG і фінансовими факторами в прийнятті рішень, що впливають на довгострокові результати діяльності підприємства, зробивши зрозумілим та прозорим зв'язок між стабільністю підприємства і його економічною цінністю;
- забезпечити формат звітності за ESG-факторами для систематичного включення в процес прийняття рішень;
- змістити акцент у показниках оцінки результатів роботи підприємства з короткострокових на довгострокові;
- відобразити у звітності більше інформації, яку використовує управлінський персонал для щоденного управління операціями.

Ідея розробки й використання нової моделі звітності для підприємства далеко не нова. Вже стало своєрідною традицією в періоди економічних катаклізмів говорити про неспроможність старої моделі звітності й закликати до суттєвого реформування – аж до розробки кардинально нового підходу.

Історія таких обговорень починається з 70-х років минулого століття, і один той факт, що глобальне застосування МСФЗ узгоджується вже більше 30 років, а з 2011 р. дане питання стосується й України, дозволяє зрозуміти складність досягнення глобального консенсусу.

Звітність змушена еволюціонувати через необхідність відображення змін у самому підприємстві, в інформаційних технологіях, в потребах користувачів. У різних юрисдикціях існують різні вимоги. Еволюційний розвиток та етапи становлення інтегрованої звітності подано на рис. 1.

У жовтні 2012 р., визнаючи свою цільовиту підтримку впровадженню якісної

фінансової звітності, Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC) підписала спільно з Міжнародним комітетом з інтегрованої звітності (IIRC) Меморандум про взаєморозуміння, зобов'язавшись сприяти, підтримувати і координувати зусилля в цьому напрямку. На думку виконавчого директора Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC) Ян Болла: «Традиційна фінансова звітність сама по собі не може надати достатньо інформації інвесторам та іншим зацікавленим учасникам. Потрібна більш цілісна картина, і результати роботи з Міжнародним комітетом з інтегрованої звітності (IIRC) сприяють досягнення цього» [18].

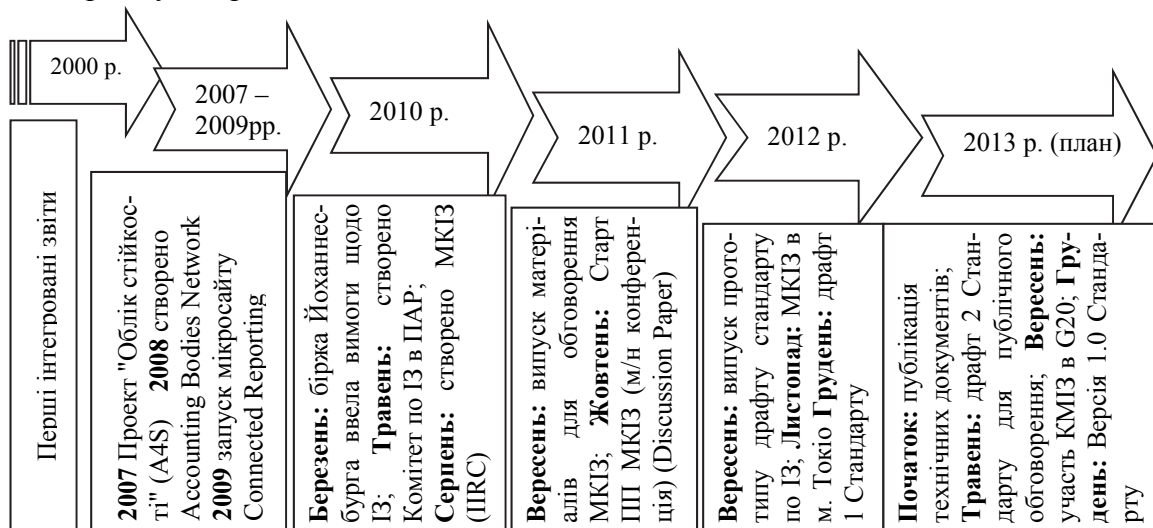

Рис. 1. Еволюційний розвиток та етапи становлення інтегрованої звітності [узагальнено та систематизовано автором за джерелами: [16, 18, 19]

Основна критика існуючої моделі фінансової звітності подана в табл. 1.

Одним із способів розширити свої можливості для сучасного підприємства може стати інтегрована звітність, що включає в себе не тільки інформацію про фінансовий стан підприємства, але й додаткові пояснення та відповідні обґрунтування. Інтегрована звітність підприємств (також відома як «звітність сталого розвитку» або «звітність майбутнього») складається з трьох основних компонентів: екологічна звітність, соціальна звітність і корпоративне управління (рис. 2). Крім того, інтегрована звітність – це мова «стійкого» підприємства та спосіб доведення до потенційного користувача інформації про те, як відбувається створення вартості

підприємства та містить прогнози щодо короткострокового, середньострокового та довгострокового періоду його діяльності.

Принциповими користувачами цієї інформації є саме інвестори, котрі приймають рішення про капітальні інвестиції (табл. 2). По суті, інтегрована звітність є наступним етапом еволюції фінансової звітності, заснований на фінансовій й не фінансовій інформації.

На сьогодні ще не розроблені стандарти інтегрованої звітності, однак є деякі загальні правила її складання. По-перше, вказується стратегія підприємства, актуальна інформація та умови його роботи. По-друге, зазначається історична довідка про діяльність підприємства. По-третє, розкривається

інформація про ризики та труднощі, які виникають у підприємства при досягненні своїх перспективних цілей.

За результатами аналізу основних принципів інтегрованої звітності встановлено, що при її формуванні необхідно керуватися наступними принципами, поданими на рис. 3.

Основна відмінність інтегрованої звітності від традиційної фінансової звітності полягає в тому, що вона сфокусована на ресурсах підприємства (людських, фінансових, виробничих, інтелектуальних, соціаль-

них і природних). Крім того, ключові відмінності інтегрованої звітності подані в табл. 3.

Аналіз основних принципів та відмінностей інтегрованої звітності свідчить, що така звітність буде найбільш зрозумілою для широкої аудиторії, ніж традиційна. Можливість доступними засобами і способами розповісти про діяльність підприємства, його стратегічні плани, здатна залучити більшу кількість інвесторів та кредиторів, а також створити враження прозорості в діяльності та звітності підприємства.

Таблиця 1

Фінансова звітність підприємств: ситуація сьогодні*

Аспект	Характеристика недоліків
Господарська операція	– складність господарських операцій вимагає ускладнення вимог до фінансової звітності;
Оцінка активів та зобов'язань	– фінансова звітність створює помилкове враження у користувачів фінансової інформації про підприємство, тому що вона «історична», тобто відображає результати минулих подій, є кількісною і «лише фінансовою»; – існуюча модель неадекватно відображає нематеріальні активи – більшість нематеріальних активів, створених «всередині» підприємства, не підлягають тестуванню на визнання активів відповідно до МСФЗ і тому не відображаються в фінансовій звітності підприємства; – неспроможність оцінок за справедливою вартістю – в період фінансової кризи 2008-2010 рр. і після неї були висловлені великі сумніви у правомірності використання даних оцінок; – неспроможність оцінок за історичною вартістю; – проблеми визнання зобов'язань і розкриття інформації про фінансові інструменти;
Розкриття інформації	– ключові фінансові результати сховані за об'ємною фінансовою звітністю; – річна фінансова звітність, підтверджена аудитором, не задовольняє потреби інвесторів з точки зору змісту та короткостроковості прогнозів діяльності підприємства;
Оцінка ризиків	– зростання неприйняття ризику керівництвом підприємств, укладачами звітності та аудиторами, в результаті активного проникнення судових тяжб в ділове середовище;
Державне регулювання	– складнощі в системі державного регулювання пов'язані з неоднозначним трактуванням «принципів і правил», занадто заплутаних в окремих випадках, «гібридної» моделі оцінки (де справедлива вартість межує із собівартістю), національних особливостей застосування МСФЗ окремими країнами ін.

* узагальнено та систематизовано автором за джерелами [4, 6, 7, 9, 11]

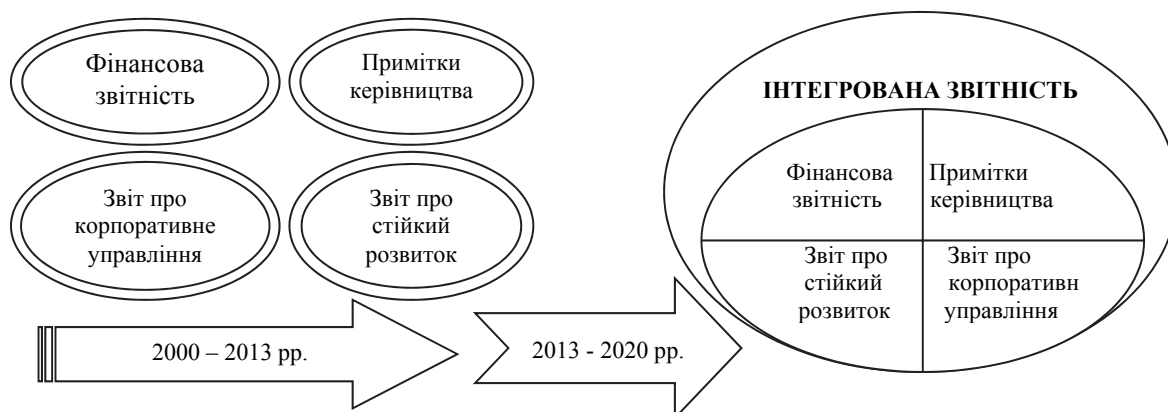

Рис. 2. Складові інтегрованої звітності [узагальнено та систематизовано автором за джерелами [6, 9, 19]

Основні користувачі інтегрованої звітності*

Користувачі інформації	Переваги
Інвестор	<ul style="list-style-type: none"> – орієнтація на майбутнє та прогнозування (надає можливість інвесторам оцінити здатність підприємств генерувати грошові потоки в майбутньому); – розкриття основних ризиків та можливостей з точки зору керівництва (надає можливість інвесторам оцінити вплив таких факторів на свій інвестиційний портфель в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі); – можливість порівняння (дозволяє здійснювати якісний галузевий та географічний аналіз, а також проводити співставлення таких категорій як ділова етика, управління конфліктами інтересів, підкуп та корупція тощо); – пов'язаність інформації (дозволяє інвесторам ефективніше оцінювати комбіновану взаємодію різних факторів, що можуть вплинути на вартість підприємства в довгостроковій перспективі); – якісний аналіз; – більш ефективні рішення, високий прибуток на інвестований капітал та більш ефективний розподіл капіталу;
Держава	<ul style="list-style-type: none"> – більш ефективний розподіл капіталу в економіці в цілому; – гармонізація підходів та зниження бюрократизму; – стабільність економіки та ринку; – більш ефективне керівництво загальними ресурсами (кадровим, природним, соціальним капіталом); – доступ до інформації;
Суспільство	<ul style="list-style-type: none"> – узгодженість у вирішенні актуальних проблем; – логістичний ланцюг; – звернення особливої уваги на конкретні питання;
Підприємство, що формує звітність	<ul style="list-style-type: none"> – звітність краще узгоджується з потребами інвесторів; – більш високий рівень довіри у відносинах з основними зацікавленими особами; – найбільш точні рішення відносно розподілу ресурсів (зниження витрат); – покращене управління ризиками та визначення можливостей; – більш тісний взаємозв'язок з інвесторами та іншими зацікавленими особами, в т.ч. з наявним та потенційними працівниками, що збільшує привабливість підприємства та забезпечує збереження досвідченого персоналу; – мінімізація рівня іміджевих ризиків; – більш низька вартість та легкість доступу до капіталу через покращення розкриття інформації; – формування загального підходу та більш тісного співробітництва між різними відділами, філіями підприємства;
Працівники	<ul style="list-style-type: none"> – перспективи на майбутнє; – об'єднання в рамках підприємства;
Аудитори	<ul style="list-style-type: none"> – незалежна аудиторська перевірка звітності про стійкий розвиток вважається передовим практичним методом; – забезпечення можливості перевірки інтегрованої звітності призведе до формування нових методів, стандартів та механізмів звітності;
Науковці	<ul style="list-style-type: none"> – нові аспекти дослідження; – навчання та підвищення кваліфікації осіб, що пов'язані з формування фінансової звітності тощо.

* узагальнено та систематизовано автором за джерелами [7, 8, 19]

Рис. 3. Структура інтегрованої звітності [узагальнено та систематизовано автором за джерелами [6–8; 18–19]

Основні відмінності інтегрованої та традиційної фінансової звітності*

Критерій	Інтегрована звітність	Фінансова звітність
Виклад звітності	Лаконічна (короткий виклад найбільш суттєвої інформації)	Складна (інформація в надлишковій кількості)
Застосування сучасних технологій	Доступна в електронному вигляді в режимі он-лайн	Доступна на паперових носіях
Можливість адаптації	Висока (орієнтована на розкриття суттєвих питань, що змінюються в залежності від обставин)	Низька (обмежена необхідністю дотримання вимог законодавства)
Надійність	Висока прозорість звітності за рахунок розкриття більшої кількості показників, а також позитивних та негативних аспектів результатів діяльності підприємства	Невисока прозорість звітності через розкриття обмеженої кількості обов'язкових показників
Підхід	Процесний	Функціональний
Структура	Системна	Уривкова
Сфокусованість	Орієнтація на майбутнє з урахуванням стратегічних цілей підприємства	Орієнтація на минулі показники результатів діяльності та фінансові ризики
Управління	Здійснюється контроль над фінансовими, виробничими, кадровими, інтелектуальними, природними та соціальними ресурсами	Управління лише фінансовими ресурсами
Часові рамки	Короткострокова, середньострокова та довгострокова перспектива	Короткострокова перспектива

* узагальнено та систематизовано автором за джерелами [16, 19]

Проте, будучи відносно молодим видом звітності, інтегрована звітність має свої плюси і мінуси (рис. 4). До явних мінусів можна віднести відсутність суворої форми надання звітності, можливість спекулювати на пропонуваннях у звітності даних, адже незважаючи на значну кількість не фінансової інформації, загальноприйнятої моделі не фінансової звітності на сьогодні не існує. Є лише обов'язкові вимоги органів різних юрисдикцій – в основному це вимоги комісій з цінних паперів і бірж та Європейського Союзу:

- для публічних підприємств розкривати будь-яку інформацію, яка із значною ймовірністю може вплинути на ціну акції;

- окремі принципи, що застосовуються до деяких частин бізнес-звітності, такі як бізнес-огляди в Європі;

- більш конкретні вимоги щодо розкриття окремих категорій інформації, наприклад тієї, що стосується керівництва підприємства.

Прикладами уніфікації даної моделі звітності були пропозиції Комітету з МСФЗ за документом «Коментарі менеджменту» (Management Commentary) і Директива щодо вдосконалення звітів Європейського Союзу (EU Accounts Modernization Directive). Вимоги Директиви передбачають, що:

- річна звітність повинна містити адекватний огляд розвитку та результатів роботи підприємства і його теперішнього стану, а також опис суттєвих ризиків і невизначеностей, які впливають на підприємство. В огляді має бути зважений і всеосяжний аналіз розвитку, результатів роботи і поточного стану згідно з масштабом і складністю операцій;

- для забезпечення розуміння розвитку підприємства, його результатів і стану у звітності необхідно включати, поряд з фінансовими, й не фінансові ключові показники ефективності, релевантні для даного підприємства, у т. ч. питання охорони праці та навколишнього середовища;

- у межах такого аналізу в річній звітності повинні наводитися посилання й надаватися додаткові коментарі значень статей, які фігурують у звітності.

До плюсів відносять новизну надання звітності, її розуміння й легкості сприйняття. Вона дозволяє підприємству залучати потенційних клієнтів і акціонерів не тільки на основі операцій минулого періоду, але й на основі прогнозу діяльності майбутнього коротко-, середньо- і довгострокового періодів. Такий крок дозволяє залучити більшу кількість клієнтів і партнерів.

– Незважаючи на ряд мінусів інтегрованої звітності, які можна перетворити і в плюси, більшість підприємств, оцінивши її переваги й перспективи, вже застосовують її на практиці. Наприклад, кількість зареєстрованих у списку Ініціативи щодо глобальної звітності (Global Reporting Initiative, GRI) звітів у 2011 р. склало 238 порівняно з 185 у 2010 р. Жодна розвинута країна сьогодні не мислить фінансової звітності без та-

ких важливих складових, як екологічна звітність, соціальна звітність та звіти з корпоративного управління.

В ПАР з 01.06.2010 р. вже 450 підприємств, акції яких котируються на біржі, повинні оприлюднювати інтегровану звітність, а саме спільну не фінансову та фінансову звітність, або надавати пояснення в своїй звітності, чому вони цього не роблять.

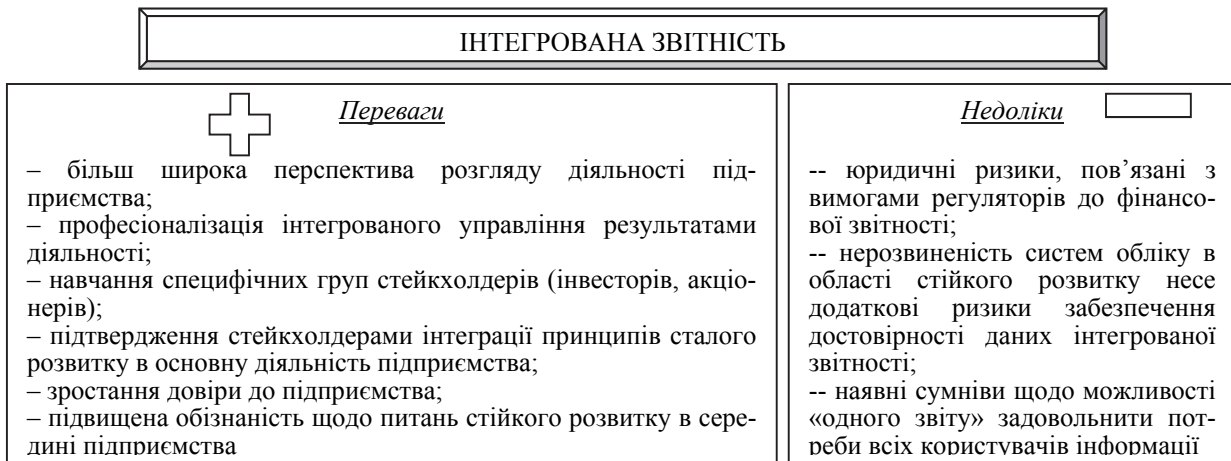

Рис. 4. Переваги та недоліки інтегрованої звітності.
Узагальнено та систематизовано за: [9; 11; 16; 19]

На сьогодні такі підприємства, як BASF, Phillips, Novo Nordisk, United Technologies Corporation, American Electric Power та Rabobank готують інтегровану звітність. У 2007 р. ініціатива Принца Уельського «Звітність сталого розвитку» представила план інтегрованої звітності, який використовується для формування звітності такими підприємствами як Aviva, BT й HSBC.

З 2011 р. в Україні існує близько 60 форм звітності сталого розвитку, в той час як лише чотири підприємства (ДТЕК, Метінвест, СКМ, Оболонь) готують їх за відповідними стандартами GRI.

Не дивлячись на те, що механізм складання інтегрованої звітності ще не досконалий, значна кількість підприємств може експериментувати в складанні звітності та вносити свої правки в механізм і принципи її складання. Така свобода дій приваблює тих, хто не боїться застосовувати у своїй діяльності інноваційні технології.

Висновки. Інтегрована звітність тільки розпочинає своє становлення. Поки що

вона не замінила повністю традиційну фінансову звітність, але для цього вже є передумови. У всьому світі намагаються зробити інтегровану звітність нормою звітності підприємства, що дозволяє не тільки аналізувати минулі періоди його діяльності, але й прогнозувати майбутні. Така можливість відкриває широкі перспективи як для керівників підприємств, так і потенційних клієнтів й акціонерів, залучаючи все більше прихильників.

Оскільки інтегрована звітність знаходиться на етапі становлення, а її загальні принципи носять рекомендаційний характер, повної заміни та відмови від традиційної звітності не відбудеться. Однак, після прийняття офіційного стандарту інтегрованої звітності в кінці 2013 року, вона може замінити більшість звітів. Для більшості підприємств, у тому числі й вітчизняних, це суттєво скоротить час та процедуру формування звітності, дозволить більш творчо підходити до її складання.

Література

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua>

2. Бернстайн Л. А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация / Л. А. Бернстайн; пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 624 с.

3. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець та ін.; під заг. ред. і з передм. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.

4. Верига Ю. А. Звітність підприємств. Навчальний посібник / Ю. А. Верига, З. М. Левченко, І. Д. Ватуля - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 776 с.

5. Голов С. Ф. Фінансовий облік: Підручник / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, І. Ю. Кравченко, Г. А. Ямборко – К.: Лібра, 2005. – 976 с.

6. Давидюк Т. В. Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів [Електронний ресурс] / Т. В. Давидюк // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2(3). – с.123–129. – Режим доступу: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>

7. Зоріна О. А. Організація інтегрованої системи обліку та звітності як інформаційної бази аналізу / О. А. Зоріна // Економіка Крима. – 2011. – № 2 (35). – С. 265–269.

8. Костирко Р. О. Інтегрована звітність – інструмент забезпечення сталого розвитку суспільства / Р. О. Костирко, Т. В. Лісничка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eme.ucoz.ua/publ/zbirniki/24_i_2012/kostirko_r_o_lisnichka_t_v_integrovana_zvitnist_instrument_zabezpechennja_stalogo_rozvitku_suspilstva/33-1-0-247

9. Костирко Р. О. Інтегрована модель звітності

Исследовано эволюционное развитие и этапы становления интегрированной отчетности. Обоснована необходимость построения новой модели финансовой отчетности в Украине, в условиях перехода на МСФО и интеграции украинских предприятий в мировое сообщество, на основании сочетания статистической, социальной, экологической, финансовой и нефинансовой отчетности. Интегрированная отчетность рассмотрена как условие соблюдения доктрины устойчивого развития и инструмент, который в перспективе обеспечит адекватную оценку эффективности деятельности предприятий XXI века заинтересованными сторонами рыночных отношений.

Ключевые слова: интегрированная отчетность, принципы отчетности, устойчивое развитие, финансовая отчетность.

The evolution and stages of integrated reporting development are studied. The necessity of a new model of financial reporting in Ukraine based on combined statistical, social, environmental, financial and non-financial reporting is substantiated under conditions of transition to IFRS and the integration of Ukrainian enterprises in the international community. Integrated reporting is considered as subject of compliance with the doctrine of sustainable development and a tool to provide in the near future an adequate assessment of enterprise performance efficiency in the 21st century by related parties of market relations.

Keywords: integrated reporting, accounting principles, sustainable development, the financial statements.

Рекомендовано до друку д .е. н., проф. Проскуріною Н. М.

ті компаній: передумови, принципи, складові / Р.О. Костирко// Економіка України.- 2013.- № 2.- С.18-28.

10. Кутер М. И. Теория бухгалтерского учета. Учебник / М. И. Кутер – М.: Финансы и статистика, 2007. – 592 с.

11. Муравський В. В. Формування та подання інтегрованої звітності з використанням інтернет-технологій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zsas.zhitomir.org/ru/forum/>

12. Палий, В. Ф. Теория бухгалтерского учета: современные проблемы / В.Ф. Палий. – М.: Бухгалтерский учет, 2007. – 84 с.

13. Пархоменко В. Інтегрована система складання квартальної фінансової звітності / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 03/2000. – № 3. – С. 3-7.

14. Пушкар М. С. Створення інтелектуальної системи обліку: монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2007. – 152 с.

15. Соколов Я. В. Основы теории бухгалтерского учета: монография / Я. В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 496 с.

16. Сорокина К. В. Интегрированная отчетность – новая модель отчетности для бизнеса. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lc-msfo.ru/msfo/articles/2980/>

17. Хендриксен Э. С., Ван Бреда М. Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер. с англ. / Под ред. проф. Я. В. Соколова. / Э. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда – М.: Финансы и статистика, 2000. – 576 с.

18. Міжнародна федерація бухгалтерів підтримує інтегровану звітність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.org.ru/>

19. На один шаг ближе к интегрированной отчетности. Новый поход в 21 веке / IIRC – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.theiirc.org